

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.946/2023/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. június 14.
Az ügy tárgya: kábítószer-kereskedelem büntette és más bűncselekmény
Terhelt: II. rendű
Első fok: Tatabányai Járásbíróság, 47.B.271/2021/68., ítélet, tárgyalás,
2022. szeptember 8.
Másodfok: Tatabányai Törvényszék, 11.Bf.257/2022/21., ítélet, nyilvános
ülés, 2023. április 13.
Az indítvány előterjesztője: II. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a kábítószer-kereskedelem büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Tatabányai Járásbíróság 47.B.271/2021/68. számú, és a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 11.Bf.257/2022/21. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. A Tatabányai Járásbíróság a 2022. szeptember 8-án kihirdetett 47.B.271/2021/68. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett kábítószer-kereskedelem büntetéseben [Btk. 176. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], ezért 4 év 4 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a II. rendű terhelt feltételes szabadságra legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható és vele szemben 288.000 forint erejéig vagyoneklobzást rendelt el.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezés alapján eljárva a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. április 13-án meghozott 11.Bf.257/2022/21. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében érdemben helybenhagyta.

[3] **II. 1.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügyszöveg határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 648. § b) és d) pontjára, valamint a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjára hivatkozással, eljárási jogszabálysértés okán.

[4] Indokolása szerint az alapügyben első fokon eljáró bíróság az előkészítő ülésen a II. rendű terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozatát törvénysértően, a Be. 504. § (2) bekezdés c) pontjának hiányában fogadta el.

[5] Érvelése szerint a beismerő nyilatkozat elfogadása akkor törvényes, ha a bíróság meg tudja vizsgálni azt, hogy a vádlotti tényállást tartalmazó vallomás megegyezik-e a vádirati tényállással, így az ügy irataival, valamint a beismerő nyilatkozattal. A bíróság valósághű tényállásfeltárási kötelezettsége ugyanis abban az esetben is fennáll, amennyiben ítéletét a terhelt beismerő nyilatkozatára alapítja, ennek keretében pedig össze kell vetnie, hogy a vádirati tényállás, valamint a beismerő vallomás tartalma azonosságot mutat-e.

[6] Hivatkozása szerint a jelen ügyben az előkészítő ülésen – az arról rögzített jegyzőkönyv alapján is – a II. rendű terhelt kizárólag annyiról tájékoztatta a bíróságot, hogy minden körülmény vonatkozásában, mindent úgy ismer be „ahogy a vádban van”, „nem vitat semmit a vádból”, tényállásra kiterjedő vallomást ugyanakkor nem tett. A tényállást részletesen feltáró vallomás hiányában viszont a bíróság nincs abban a pozícióban, hogy összevesse az ügyiratokat a vádlott vallomásával és így megalapozott döntést hozzon a beismerő nyilatkozat elfogadhatóságának kérdéséről.

[7] Érvelésének hivatkozási alapjaként a Kúria Bfv.II.1.762/2016/6. számon meghozott elvi jelentőségű végzését hívta fel, amelyben a Kúria azt rögzítette, hogy a „beismerés” tényekre vonatkozik, ezért ez a feltétel nem valósul meg, ha a bíróság a terheltet a történeti tényekre nem hallgatja ki. Utalt rá, hogy az idézett döntést a Kúria ugyan a régi Be. hatálya alatt hozta meg, azonban annak a beismerő vallomás vonatkozásában tett megállapítása máig irányadónak tekintendő.

[8] Hangsúlyozta, hogy a II. rendű terhelt a vallomásában konkrét, a vád tárgyává tett cselekménnyel kapcsolatosan semmilyen nyilatkozatot nem tett, a bíróság a történeti tényekre nem is hallgatta ki, erre tekintettel a bűnösségének elismerésére is kiterjedő vallomása hiányzik, így annak váddal egyezősége, ezáltal pedig a Be. 504. §-ában rögzített konjunktív feltételei, különösen a Be. 504. § (2) bekezdés c) pontja fennállása sem volt vizsgálható. Álláspontja szerint a II. rendű terhelt beismerő nyilatkozatát az eljárási szabályok megsértésével fogadta el a Tatabányai Járásbíróság, így a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja szerinti hatályon kívül helyezésre vezető abszolút eljárási szabálysértést elkövette. A vádirati tényállás megállapíthatóságához szükséges tényeket tartalmazó vallomás hiányában – figyelemmel a Kúria Bfv.II.1.762/2016/6. számú határozatában foglaltakra – a Be. 648. § d) pontja szerinti hatályon kívül helyezési ok is fennáll.

[9] Mindezekre tekintettel a II. rendű terhelt védője az elsőfokú és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

[10] **2.** A Legfőbb Ügyészség a BF.1207/2023/3. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozatok hatályában fenntartására tett indítványt.

[11] Az eljárás releváns adatainak pontos rögzítése és a Be. idevágó jogszabályi előírásaira hivatkozással úgy foglalt állást, hogy a terhelt beismerő nyilatkozata elfogadásának – szemben a védő érvelésével – nem feltétele, hogy a vád tárgyát képező bűncselekmény

tekintetében a terhelt vallomást tegyen, tényállításokat adjon elő; a Be. 504. § (2) bekezdés c) pontja ugyanis a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát követeli meg, a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának pedig nem feltétele, hogy a vádlott az eljárás tárgyát képező cselekmény(ek) tekintetében a bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomást tegyen.

[12] Kifejtette, hogy az iratok alapján megállapíthatóan a II. rendű terhelt előkészítő ülésen, a törvényes figyelmeztetéseket követően tett nyilatkozata kategorikus, tehát egyértelmű volt, amelyet az eljárás ügyiratai is alátámasztottak, az utolsó szó jogán tett nyilatkozatával is a történetek megbánásáról és sajnálatáról nyilatkozott, ezért a terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozata elfogadhatóságának a Be. 504. § (2) bekezdés c) pontja szerinti törvényi előfeltétele is fennállt.

[13] 3. A II. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratára tett írásbeli észrevételében a felülvizsgálati indítványában foglaltak fenntartása mellett hivatkozott a Be.-t módosító 2020. évi novella indoklására, amely szerint a beismerés őszinteségének bírói mérlegeléséhez viszont szükség lehet arra, hogy a beismerő nyilatkozaton túl a vádlott a cselekmény elkövetését alátámasztó tényeket is előadjon. Álláspontja szerint erre tekintettel az eljáró bíróságnak a bűnösséget beismerő vallomás elfogadására vonatkozó döntését részben az ügy irataira, részben a vádlott kihallgatására kell alapítania. Ezzel összefüggésben pedig azzal érvelt, hogy a II. rendű terhelt gyanúsított ki hallgatásai alkalmával – annak ellenére, hogy az eljárásban a védelem kötelező volt – a kirendelt védője nem volt jelen, így a nyomozás során felvett terhelti részletes vallomások – védő hiányában – törvénytelenül beszerzett bizonyítékok, azok kirekesztése, a Be. 507. § (1) bekezdése alapján kötelező. Erre tekintettel a terhelt beismerő nyilatkozata előkészítő ülésen nem elegendő, mivel az annak alapjául szolgáló tényállást részletesen feltáró vallomása hiányzik, mely eredményeként a bíróság nem volt abban a pozícióban, hogy az 504. § (2) bekezdése szerint a terhelt beismerő nyilatkozatát elfogadhassa.

[14] **III.** A II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítvány alaptalan.

1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe.

[15] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető okok kivételével – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[16] 2. A II. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványa a felülvizsgálat törvényi alapjául, jogszabályi hivatkozásként a Be. 648. § b) és d) pontját, valamint a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontját is megjelölte.

[17] A Kúria ezzel összefüggésben előrebocsátja, hogy a Be. 648. §-a nem a felülvizsgálat okait sorolja fel, hanem csupán azokat rendszerezi; így a Be. 648. § a) és b) pontja sem jelenti azt, hogy felülvizsgálatnak bármilyen anyagi vagy eljárásjogi szabálysértés miatt helye lenne; a felülvizsgálatra okot adó anyagi és eljárási jogszabálysértéseket ugyanis a Be. 649. § (1) és (2) bekezdése kimerítően felsorolja. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[18] Mindezen túl a Be. 648. § d) pontja önállóan, önmagában a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés miatt lehetővé teszi a felülvizsgálatot, azonban a törvény – az eltérés tényén túl – további feltételként határozza meg, hogy az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését eredményezze vagy a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezzen [Be. 649. § (6) bekezdés].

[19] E perjogi szabályozás következménye, hogy a közzétett bírósági határozattól való eltérésen alapuló felülvizsgálat mindig két felülvizsgálati ok egyidejű megvalósulását feltételezi; a közzétett határozattól való eltérés mellett jelen kell lennie a felülvizsgálatot megalapozó anyagi [Be. 649. § (1) bekezdés] vagy eljárásjogi [Be. 649. § (2) bekezdés] törvénysértésnek is.

[20] Mindezek szerint a II. rendű terhelt védőjének indítványa – a tartalma alapján megállapíthatóan – valójában a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára, figyelemmel a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjára, továbbá a Be. 649. § (6) bekezdés második fordulatában írt felülvizsgálati okokra hivatkozik.

[21] A Be. 652. § (1) bekezdése meghatározza a felülvizsgálati indítvány azon alapvető tartalmi követelményeit, amelyek az elintézéshez nem mellőzhetők. Ennek megfelelően az indítványozónak, ha a felülvizsgálatot a Be. 649. § (6) bekezdésére alapítja, a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölnie a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ügydöntő határozat eltér. Ez utóbbi magában foglalja az ügyazonosság és a jogi megítélés eltérő elbírálásának bemutatását, azaz azon jogilag releváns tények megjelölését, amelyek a hivatkozott és a támadott határozat alapjául szolgáló tényállásban, illetve az eljárás során azonosak, majd annak kifejtését, hogy ezen azonos tényeket a bíróság a két határozatban mennyiben bírálta el eltérően. További törvényes elvárás és ekként követelmény az indítványban annak a megjelölése is, hogy a támadott határozatnak a közzétett határozattól való eltérése miként eredményezte az anyagi jog szabályainak a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott megsértését, vagy a Be. 649. § (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezett (Kúria Bfv.II.746/2021/9.).

[22] A jelen ügyben a felülvizsgálati indítványban a II. rendű terhelt védője azon túl, hogy a Be. 648. § d) pontjával összefüggésben felhívta a Kúria Bfv.II.1.762/2016/6. számú határozatát és elvi iránymutatására hivatkozott, maga is azt rögzítette, hogy a döntés a 2018. június 30. napjáig hatályban volt büntetőeljárási kódex hatálya alatt született. Ennek pedig éppen arra tekintettel van jelentősége, mert a hivatkozott döntést nemcsak, hogy más jogszabályi környezetben hozta a Kúria, hanem a döntés olyan jogintézményre vonatkozik a bűnösség beismerést érintően, amely a felülvizsgálat szerinti eljárási szabálysértés tekintetében „utódnak” sem tekinthető.

[23] A Kúria hivatkozott döntése – védői indítványra – a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény XXVI. Fejezet szerinti, lemondás a tárgyalásról külön eljárás szabályait vizsgálta. E jogintézmény azonban – a törvény végső előterjesztői indokolása szerint – a hatályos büntetőeljárási törvény LXV. Fejezetében szabályozott egyezség a bűnösség beismeréséről jogintézménye előzményének tekintendő, amely szabályozása többszöri módosítása ellenére sem működött, ezért a terhelttel való megegyezés szabályait a bűnösség beismerésére irányuló egyezséggént kellett szabályozni.

[24] A hivatkozott bírósági határozatban és a jelen ügy támadott ítéletében releváns jogintézmény merőben más, a felülvizsgálati indítványban felhívott bírósági döntéssel kapcsolatos védői hivatkozás eljárásjogi helytállóságára a Be. 649. § (6) bekezdésében írt felülvizsgálati ok alapján felülvizsgálat nem volt lefolytatható.

[25] 3. Ezt követően a Kúria önmagában a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti eljárási jogszabálysértés miatti felülvizsgálati okot vizsgálta.

[26] 3.1. Eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálatnak kétséggkívül helye van. A Be. 649. § (2) bekezdés a)-f) pontjában azonban kimerítően sorolja fel azokat az eljárási szabálysértéseket, amelyek miatt a törvény biztosítja a felülvizsgálat igénybevételének a

lehetőségét. Ennek megfelelően eljárási szabálysértés vizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha az a büntetőeljárási törvényben felsorolt eljárási szabálysértések között szerepel.

[27] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 2021. január 1. napjától hatályos 608. § (1) bekezdés h) pontja szerint a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el, vagy az írásba foglalt ítélet tényállási elemei a bűncselekmény minősítését befolyásoló mértékben térnek el a vádirati tényállástól.

[28] A II. rendű terhelt védője a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában megjelölt, a Be. 608. § (1) bekezdés h) pont első fordulatában meghatározott feltétlen hatályon kívül helyezési okra hivatkozott, ezért a felülvizsgálati indítványa alapján a felülvizsgálati eljárás lefolytatható.

[29] A felülvizsgálati indítványt – a (3)-(4) bekezdésben meghatározott, jelen ügyben nem releváns kivétellel – a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni [Be. 659. § (2) bekezdés], amely jelen, eljárási hibára alapított felülvizsgálati ügyben a többször módosított, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény volt.

[30] A törvényi előírás szerint a bíróság már az előkészítő ülésre történő idézésében figyelmezteti a vádlottat, hogy ha a bíróság a bűnösség beismerésére vonatkozó nyilatkozatot elfogadja, akkor a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem vizsgálja, vagyis tulajdonképpen a vádra vonatkozóan nem bizonyít [Be. 500. § (2) bekezdés b) pont]. A figyelmeztetést az előkészítő ülésen szóban is meg kell ismételnie a bíróságnak [Be. 502. § (3) bekezdés].

[31] A beismeréshez (illetve annak bírói elfogadásához) jelentős eljárási jogkövetkezmények fűződnek. A beismerés elfogadását követően ugyanis a bíróság – a beismeréssel érintett körben – további bizonyítást nem folytathat le, megnyílik az eljárás befejezésének lehetősége (más szóval a vádlott a további tárgyaláshoz való jogáról is lemond). Ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot elfogadta, a vádlott bűnösségét a bűnösség beismerésére, a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására és az eljárás ügyirataira alapítja [Be. 565. § (1) bekezdés].

[32] A Be. – a vádlotti beismerő nyilatkozat elfogadása idején, azaz 2022. június 28-án hatályos – 504. § (1) bekezdése alapján, ha a vádlott a bűnösségét beismeri, és a beismeréssel érintett körben a tárgyaláshoz való jogáról lemond, a bíróság e tény, az eljárás ügyiratai, valamint a vádlott kihallgatása alapján vizsgálja meg, hogy a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát elfogadja-e. A vádlott kihallgatása – az előkészítő ülés jellegére figyelemmel – a (2) bekezdésben meghatározott feltételek vizsgálatára irányul.

[33] A Be. 504. § (2) bekezdése pontosan határozza meg a beismerő nyilatkozat elfogadásának konjunktív feltételeit, amelyek, hogy

- a) a vádlott e nyilatkozatának természetét és jóváhagyásának következményeit megértette,
- b) a vádlott beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt észszerű kétely nem mutatkozik, illetve
- c) a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata egyértelmű és azt az eljárás ügyiratai alátámasztják.

[34] A felülvizsgálati indítvány ez utóbbi hiányát állítja.

[35] A bűnösséget beismerő nyilatkozat Be. 504. § (2) bekezdés c) pontjában írt feltétele valójában annak megítélését teszi szükségessé, hogy az eljárás során szerzett, az ügyiratok

tartalmát képező bizonyítékok alapján támasztható-e észszerű kétely a vádlott beismerésével szemben.

[36] A vádlotti beismerés elfogadásának feltételeként a bíróság a vádbeli tényeket megalapozó bizonyítékok meglétét ellenőrzi. A törvény által előírt bírói kontroll kizárólag ténybeli. Azt kell tehát ellenőrizni, hogy az ügyészség által a vád tárgyává tett, és a vádlott által beismert tényekkel szemben – függetlenül e tények lehetséges jogi minősítésétől – az ügyiratok tartalma alapján felhozhatók-e észszerű kételyek.

[37] Jelen ügyben az ügyiratok alapján megállapítható, hogy

– a Tatabányai Járásbíróság 2022. június 28. napján tartott előkészítő ülést – többek között – a II. rendű terhelt vonatkozásában;

– a bíróság a II. rendű terheltet tájékoztatta a terhelti jogokról [Be. 39. § (1) bekezdés, Be. 39. § (4) bekezdés], figyelmeztette a kötelezettségeire [Be. 39. § (3) bekezdés], pontosan közölte a terhelti figyelmeztetést [Be. 185. § (1) bekezdés], valamint a kérdezés, észrevétel, indítványtételi joggal kapcsolatos [Be. 523. § (1) bekezdés], továbbá a bűnösség beismerésével, a tárgyaláshoz való jogról lemondás és annak következményeivel összefüggő valamennyi kioktatást [Be. 500. § (2) bekezdés a)-d) pont, Be. 565. § (2) bekezdés, Be. 580. § (2) bekezdés];

– a II. rendű terhelt a törvényes figyelmeztetésekre akként válaszolt, hogy: „Megértettem a jogaimra, kötelezettségeimre történő tájékoztatást. Megértettem a figyelmeztetéseket és azok következményeit.” (47.B.271/2021/51. számú jegyzőkönyv 3. oldal), majd a törvényes figyelmeztetést követően úgy nyilatkozott, hogy: „Beismerem a bűnösségemet. Úgy ismerek be mindent, ami a vádban van. Válaszolok a kérdésekre, de nem vitatok semmit a vádból. Lemondok a tárgyalásról.” (47.B.271/2021/51. számú jegyzőkönyv 5. oldal);

– az eljáró bíró kérdésére a II. rendű terhelt azt a nyilatkozatot tette, hogy: „Konkrét megállapodás nem volt köztem és a III. rendű terhelt között, de a beszélgetés kapcsán lett megbeszélve, hogy úgy csináljuk, ahogy a vádban van. Az I. rendű vádlottól vásárolt kábítószer mennyiséget sem vitatom, és azt a mennyiséget sem, amit továbbértékesítettem. Azt sem vitatom, hogy én is fogyasztottam. Semmit nem vitatok a vádból.” (47.B.271/2021/51. számú jegyzőkönyv 5. oldal);

– az eljáró bíró kérdésére a II. rendű terhelthez a bűnösség beismerése körében sem az ügyésznek, sem a II. rendű terhelt védőjének nem volt kérdése, a védő a beismerés elfogadását indítványozta;

– a Tatabányai Járásbíróság a II. rendű terhelt kihallgatását követően a bűnösséget beismerő nyilatkozatát a 47.B.271/2021/51-II. számú végzésével elfogadta, a II. rendű terheltet a személyi körülményeire és a büntetés kiszabási körülményekre kihallgatta és a 47.B.271/2021/51-V. számú végzéssel az ügyet – többek között – a II. rendű terhelt vonatkozásában a 2022. szeptember 8-i hatánapra kitűzött tárgyalásra utalta;

– a 2022. szeptember 8. napján megtartott tárgyaláson a II. rendű terhelt úgy nyilatkozott, hogy: „Továbbra is fenntartom a beismerő nyilatkozatomat, a vádat teljesen elfogadom.” (47.B.271/2021/68. számú jegyzőkönyv), ezen megbánását és sajnálatát is kifejezte a történetek miatt, amely nyilatkozatát az utolsó szó jogán is megismételte (47.B.271/2021/68. számú tárgyalási jegyzőkönyv 18. oldal.);

– a járásbíróság e tárgyaláson hozta meg a 47.B.271/2021/68. számú ítéletét, amelyet a II. rendű terhelt vonatkozásában a Be. 562. § (2) bekezdése alapján indokolt;

– az elsőfokú ítélet ellen – többek között – a II. rendű terhelt és védője enyhítésért jelentettek be fellebbezést, a másodfokon eljáró bíróságnak e terhelt tekintetében az elsőfokú ítéletet a bűnügyi költség tekintetében változtatta meg, egyebekben azt változatlanul hagyta.

[38] A rendelkezésre álló ügyiratok alapján kétség nem fér ahhoz, hogy az eljárás lényeges mozzanatai (nyilatkozatok, figyelmeztetések és arra adott válaszok), az eljárás szabályainak betartása az előkészítő ülés és a tárgyalás jegyzőkönyvéből nyomon követhető volt.

[39] Az előkészítő ülésen a bíróság a törvényi figyelmeztetések elhangzását követően a terheltet a Be. XXX. Fejezete szerint hallgatja ki, amelynek ugyan az a fő kérdése, hogy a vádlott beismeri-e a bűnösségét a vád tárgyává tett bűncselekményben, emellett azonban ilyenkor is irányadó, hogy biztosítani kell, vallomása összefüggő előadásának lehetőségét, majd a vádlotthoz kérdések intézhetők.

[40] A vádlotti kihallgatás a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadhatóságának, önkéntességének, egyértelműségének ellenőrzését szolgálja, ekként nem akadályozza az ügy előkészítő ülésen történő befejezésének az, ha a vádlott a bűnösségre is kiterjedő határozott beismerő nyilatkozaton túl nem kíván részletes vallomást tenni. A bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának nem feltétele, hogy a vádlott részletes vallomást tegyen [Be. 504. § (2) bekezdés]. A bűnösség beismerő nyilatkozat és a vádlott beismerő vallomása nem azonos fogalmak. A bizonyítási eszköz ugyanis a terhelt vallomása [Be. 165. § b) pont], a Be. 183. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor a terheltnek a büntetőeljárásban a terhelti figyelmeztetést követően tett minden közlése terhelti vallomásnak minősül, amelyben a bizonyítás tárgyára vonatkozóan tényt állít.

[41] A Kúria a bűnösség beismerésével összefüggésben a Bfv.I.1.229/2022/6. számú végzésében már rögzítette: Kétségek nélkül a bíróságnak fel kell tárnia azt, hogy a vádlott az előkészítő ülésen (tárgyaláson) tett beismerő nyilatkozata és a saját korábbi vallomása közötti eltérés miatt a beismerő nyilatkozat egyértelmű-e, illetve önkéntes-e, majd további vizsgálat tárgyát képezi, hogy az eljárás iratai a beismerést alátámasztják-e. Ugyanakkor e jogintézmény lényege éppen az, hogy – az esetleges ügyészi mértékes indítvány alapján, de akár annak hiányában is – a vádlott a szabad elhatározása alapján döntsön arról, hogy beismeri-e a bűnösségét a vád szerint. Ezért az, ha a vádlott nem tud vagy nem kíván „meggyőző” magyarázatot adni a vallomása megváltoztatására, és az eltérő vallomás tételét nem indokolja meg, vagy csak azzal indokolja, hogy az ügyészi indítvány ismeretében már beismeri bűnösségét, önmagában nem ad okot annak megállapítására, hogy a bíróság a Be. 504. § (2) bekezdés a)-c) pontjában írt feltételek hiányában fogadta el a bűnösséget beismerő nyilatkozatot.

[42] A jelen ügyben pedig még csak erről sincs szó, miután a II. rendű terhelt részéről önellentmondás nem merült fel.

[43] A II. rendű terhelt védője által hiányzónak vélt törvényi előfeltétel, a Be. 504. § (2) bekezdés c) pontja – a védői állásponttól eltérően – az előkészítő ülésen nem a vádlott bűnösséget beismerő vallomásának megtételét követeli meg, hanem a bűnösséget beismerő nyilatkozatát, annak egyértelműségét, amelyet az eljárás ügyiratai alátámasztanak és amelyet a Be. 504. § (2) bekezdés a) és b) pontok szerinti törvényi előfeltételekkel együttesen kell a beismerő nyilatkozat elfogadásakor a bíróságnak vizsgálnia.

[44] A védő által is hivatkozott, a 2020. évi XLIII. törvényhez fűzött előterjesztői indokolás szerint a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának nem feltétele, hogy a vádlott az eljárás tárgyát képező cselekmény tekintetében a bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomást tegyen. A vádlott nyilatkozata abban az esetben tekinthető a bűnösség beismerésének, ha teljes mértékben elismeri a vádban rögzített releváns tényeket, és a beismerése az anyagi jogi bűnösségre is kiterjed (nem hivatkozik például büntethetőséget kizáró vagy megszüntető okra). A bűnösséget beismerő nyilatkozat azonban akként is megtehető, hogy a terhelt kifejezi azt, hogy a vádirati tényállásban foglaltakat elismeri, azokat nem vitatja.

[45] Jelen esetben is ez megtörtént.

[46] A II. rendű terhelt a nyomozás során részletes beismerő vallomást tett, az előkészítő ülésen ekként a bíróságnak oka sem volt a II. rendű terhelt – az általa tett nyilatkozatához képest – szélesebb körű kihallgatására. A bűnösséget beismerő nyilatkozat bírósági elfogadásának helytállóságát a II. rendű terheltnek az utolsó szó jogán, a cselekmény megbánásáról és sajnálatáról tett nyilatkozata támasztja alá.

[47] A Kúria ez alapján megállapította, hogy a járásbíróság nem sértett eljárási szabályt akkor, amikor a II. rendű terhelt beismerő nyilatkozatát elfogadta, és ez alapján ügydöntő határozatot hozott. Nem merült fel ugyanis kétség afelől, hogy a terhelt a beismerés természetét (jelentőségét), annak következményeit megértette, szintén nem merült fel aggály a beszámítási képessége tekintetében, a beismerés pedig a büntetőügy nyomozati irataival alátámasztott.

[48] 3.2. A felülvizsgálatra vezető eredeti gondolatmenetet a II. rendű terhelt védője észrevételében valójában kiterjesztette azzal, hogy a II. rendű terhelt gyanúsítottai vallomása, a kihallgatás szabályszerűtlensége okán bizonyítékként fel nem használható.

[49] Ez az állítás a felülvizsgálatban egyrészt – a fentebb kifejtettek tükrében is – közömbös, másrészt téves.

[50] A nyomozati eljárás esetleges hibái vagy hiányosságai vizsgálatára felülvizsgálatban nincs törvényes lehetőség. A vádemelést megelőzően történt eljárási szabálysértés fogalmilag soha nem lehet felülvizsgálat tárgya. Ezek esetleges megvalósulásuk esetén csak relatív eljárási szabálysértések, amelyek nem tartoznak a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt és a felülvizsgálat alapjául szolgáló eljárási szabálysértések körébe.

[51] A II. rendű terhelt védője által az észrevételéhez csatolt gyanúsítottai kihallgatás jegyzőkönyvei szerint a II. rendű terheltet gyanúsítottként két alkalommal is védője jelenléte nélkül hallgatták ki és egy alkalommal érdemben tett – a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó – vallomást.

[52] A jegyzőkönyvek tartalmazzák, hogy a II. rendű terhelt védője szabályszerű értesítés ellenére nem jelent meg, és a terheltet arról is tájékoztatták, hogy a védő távolmaradása nem akadályozza az eljárási cselekmény fogatosításának.

[53] A hatályos Be. szabályozásában a „részvétel” és a „jelenlét” fogalmi különválasztása tudatos; a törvény konzekvensen különbséget tesz a büntetőeljárásban a „részvétel” és a büntetőeljárási cselekményen való „jelenlét” között.

[54] A Be. 44. §-a sorolja fel a büntetőeljárásban a kötelező védői részvétel eseteit. A Be. 42. § (2) bekezdés a) pontja alapján a védő jogosult arra, hogy jelen legyen az olyan eljárási cselekményen, amelyen a terhelt jelen lehet vagy a terhelt jelenléte kötelező. A kötelező védelem ugyanakkor nem jelenti a védő kötelező jelenlétét az első kihallgatáson továbbra sem (Be. 387. §, Be. 393. §).

[55] Mindezekre tekintettel – miután a Kúria olyan felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[56] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban – a Kúria elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezés nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[57] **IV.** A végzés ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[58] Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. június 14.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró